

Mottagare: Nordiska samarbetsministrar (MR-SAM)

11.11.2020

Forum Artis: De planerade budgetnedskärningarna underminerar det nordiska kultursamarbetet

Forum Artis, som är samarbetsorgan för de riksomfattande konstnärorganisationerna i Finland, anser att de budgetnedskärningar som föreslås för det nordiska kultursamarbetet är ytterst skadliga och oroväckande.

Forum Artis kommenterade de nordiska samarbetsministrarnas (MR-SAM) budgetproposition för 2021–2024 på sin medlemskårs vägnar. I Forum Artis ingår 18 organisationer som företräder ca 23 000 finländska professionella konstnärer.

De nordiska statsministrarnas gemensamma mål är att göra Norden till världens mest hållbara och integrerade region före 2030. Vi anser att detta är en viktig vision som förtjänar fullt stöd. Konst- och kulturområdet är känt för att väcka diskussioner också i klimat- och miljöfrågor, och aktörerna inom branschen har redan länge vidtagit åtgärder för att minska sina utsläpp och därigenom lett hela samhället mot hållbarare val.

Vi anser att förslaget till budget, enligt vilket målen för hållbar utveckling ska uppnås genom nedskärningar i medlen för det nordiska kultursamarbetet, är mycket oroväckande och skadligt. Storleken på de planerade nedskärningarna, ca 20 %, dvs. 4,5 miljoner euro (33 658 000 DKK) under perioden 2021–2024, underminerar på ett betydande sätt strukturerna för kultursamarbetet. De första nedskärningarna på 6,9 %, dvs. ca 1,6 miljoner euro (11 908 000 DKK), leder till en negativ utveckling redan nästa år, samtidigt som konst- och kulturområdet fortfarande kämpar för att reparera de skador som coronapandemin orsakat.

Kultursamarbetet har varit ett av Nordiska ministerrådets kärnområden sedan det grundades 1971. De nätverk och samarbetsmodeller som skapats under sextio år har på ett betydande sätt möjliggjort rörlighet och dialog inom konst- och kulturområdet. Kritisk, fri och mångstämmig konst är en av byggstenarna i det nordiska välfärdssamhället.

De planerade nedskärningarna gäller bland annat Nordens hus på Färöarna och Island, Nordisk kulturkontakt och Nordiska kulturfonden. Aktiva kulturella institutioner och evenemang stöder de nordiska statsministrarnas gemensamma mål om ett integrerat Norden. Det är ett misstag att undergräva välfungerande pelare för kulturellt samarbete som byggts upp på lång sikt och som har en betydande positiv inverkan på både den lokala och den samnordiska konst- och kulturverksamheten. Med tanke på integrationsmålet är det också viktigt att beakta att vi är ett litet språk- och kulturområde, vars särpräglade identitet och unika samhällsordning ska värnas.

Vi anser det vara positivt att man i planerna för nedskärningar i kulturbudgeten vill skona stödprogrammen. Direkt stöd till konstnärer samt till sammanslutningar inom konst och kultur är ett kostnadseffektivt och fungerande sätt att möjliggöra konst- och kulturverksamhet.

Konst- och kulturbudgetens andel av statsbudgeten är till exempel mindre än 1 % i Finland. De planerade nedskärningarna är ohållbara i ljuset av den offentliga finansieringen av konst och kultur samt särskilt kortsiktiga i den exceptionella situation som coronapandemin orsakat. Coronakrisen har å ena sidan avsevärt försämrat konst- och kulturområdets verksamhetsförutsättningar, å andra sidan synliggjort konstens och kulturens betydelse både på individnivå och på samhällsnivå. I Finland, liksom i de övriga nordiska länderna, har man genom politiska beslut stött konst- och kulturverksamhetens överlevnad och kontinuitet under krisen. Vi ser gärna att de nationella riktlinjerna återspeglas i beslutsfattandet också på nordisk nivå.

Utöver att konst och kultur har visat sig avsevärt främja krishanteringsförmågan under coronakrisen erbjuder kreativa branscher också nycklar till lösningar i andra globala utvecklingstrender, såsom ekonomisk ojämlikhet, förändringar i arbetslivet, populismens tillväxt och hanteringen av klimatförändringen. Nu är det inte rätt tidpunkt att göra nedskärningar inom konst och kultur.

Helsingfors, 11.11.2020

Virpi Hämeen-Anttila
Ordförande, Forum Artis